

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΚΑΙ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

'Εκδιδόμενον τη επιμελεία επιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Κ. Γ. Ζηρίου καὶ Ι. Μ. Λαμβέργη, διευθύνοντος.

ΕΠΙ ΤΗ. 29 ΜΑΪΟΥ

Ο ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

Τὸ "Ἔθνος πιστεύει, καὶ ἀφοῦ πιστεύει θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἡ πίστις θὰ σώσῃ αὐτό. Τὸ "Ἔθνος πιστεύει, ὅτι δὲν ἀπέθανεν ὁ ἡρωϊκὸς Βασιλεὺς του, ἀλλὰ Μαρμαρωμένος ἀναμένει τὸν "Ἀγγελον Κυρίου, ὅστις θὰ τῷ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀρπαγείσαν σπάθην. Θὰ ἐπανέλθῃ τότε εἰς τὸ μάρμαρον ἡ τεθλιμμένη τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μάρτυρος ψυχὴ καὶ νικηφόρος ἡ σπάθη του θὰ πραγματώσῃ τοὺς ἱεροὺς πόθους καὶ τὰς προσδοκίας τοῦ λαοῦ του.

Ἀλλὰ τὸν "Ἀγγελον τοῦτον δὲν τὸν ἀναμένει πλέον ἐξ οὐρανῶν. Μὲ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τῆς ἐλευθερίας κατῆλθεν οὗτος ἐκεῖθεν καὶ ἐνεθρονίσθη εἰς τὰς ἑλληνικὰς ψυχάς, εἰς αὐτὰς δὲ εἶναι ἐστραμμένος ὁ Μαρμαρωμένος Βασιλεὺς καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὸν ἀναμένει.

Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας, μέσα εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, εὐρίσκεται τώρα ὁ περιπόθητος "Ἀγγελος καὶ ἀπὸ αὐτὴν θὰ ἐκπεμφθῇ πρὸς τὸν ἀναμένοντα, ὅταν ἐντὸς αὐτῆς σφυρηλατηθῇ ἡ σπάθη ἡ νικηφόρος, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι παρὰ ἡ ἐθνικὴ δύναμις ἡ καμφθεῖσα ἡ ἀρπαγείσα ἀλλὰ οὐδέποτε συντριβεῖσα.

"Ολοι ἡσθάνθημεν πάλιν χθές, ἀπὸ τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐν τῷ Μνημοτύπῳ εὐλαβῆς παρουσία τόσας ἐγέννητεν ἀνεκλαλήτους συγκινήσεις, μέχρι τοῦ τελευταίου μῆθητοῦ, τοῦ ἀντικατοπτρίζοντος ἐν τοῖς δακρυσμένοις ὀφθαλμοῖς τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ μέλλοντος, ὅλοι ἡσθάνθημεν πάλιν ἐπὶ τῇ φρικτῇ ἐπετείῳ τοῦ ἐθνικοῦ μαρτυρίου ὅχι πένθη, ὅχι θλίψεις, ὅχι ἄλγη ὀρφανῶν, ἀλλὰ ἐντὸς ἀνδρικῶν ψυχῶν σκιρτῶντα τὸν ἐπαιγόμενον νὰ φέρῃ τὴν ποθητὴν σπάθην "Ἀγγελον. Οἱμοὶ! δὲν εἶναι ἀκόμη ἐτοίμη. Ὁ χάλυψ αὐτῆς δὲν ἐσφυρηλατήθη ἀκόμη ἀξίος τῆς χειρός, ἥτις θὰ ἀνασπᾷ αὐτήν. Τὸ ἔργον ἐπεβράδυνον, τοῦτο μὲν δυσυπέροβλητα κωλύματα, τοῦτο δὲ παντοειδεῖς ἀμαρτίαι. Μὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ τὰ ὄρη τῶν κωλυμάτων δὲν φαίνονται, ὅπως ἄλλοτε, ὕψηλά καὶ ἀπόκρημνα. Εἶθε καὶ νέαι ἀμαρτίαι νὰ μὴ μᾶς παρασύρουν εἰς ἄλλους κρημνούς καὶ εἶθε ἀδιάκοπον νὰ τελῇ τὸ Μνημόσυνον τοῦ τελευταίου ἡμῶν Αὐτοκράτορος πᾶσα ἑλληνικὴ ψυχὴ, σφυρηλατοῦσα καὶ ἐτοιμάζουσα τὴν σπάθην, ἣν τεθλιμμένος ἐκεῖνος καὶ μαρμαρωμένος ἀναμένει.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ Β'. Μαθαίου
(Κεφ. Δ' 18—23).

Κείμενον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν¹ θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν² λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ³ βάλλοντας ἀμφίβληντρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς Καὶ λέγει αὐτοῖς. Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν⁴ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς⁵ συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ⁶ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν⁷ μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

Σημειώσεις.

1) Παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Ἡ λίμνη Γεννησαρέτ, ἡ ὁποία ἀλλοχρῶς λέγεται θάλασσα τῆς Τιβεριάδος. — 2) Τὸν λεγόμενον = ὅστις προσωπομαγεῖτο Κηρὰς συριακῶς, καὶ εἰς Ἑλληνικὴν μετάφρασιν Πέτρος. — 3) Ρίπτοντας τὸ μέγα δίκτυον εἰς τὴν θάλασσαν. — 4) Καταρτίζοντες = τακτοποιοῦντες. — 5) Συναγωγαῖς = οἴκοις προσευχῶν. — 6) Τὸ Εὐαγγέλιον = τῆς βασιλείας. — Τὰς ἀρχὰς αἱ τινες ἀπετέλουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξ ὧν ἐμελλον νὰ καταρτισθῶσιν ἄνθρωποι, μέλη τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. — 7) μαλακίαν = ἰσθνεῖαν σωματικὴν ἀλλὰ καὶ διανοητικὴν.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Εἶναι ἀντιστάθμισμα τῆς ἀπολεσθείσης διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ Παραδείσῳ μακαρίας ζωῆς αὐτοῦ ἡ ἐργασία. Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος ἄλλως ἐτρέφετο. Ἐκ τῶν καρπῶν τοὺς ὁποίους ἀπέδιδον εἰς αὐτὸν τὰ διάφορα τῶν δένδρων εἶδη. Ἐξωσθείς ὅμως ἐκ τοῦ παραδείσου ὑποκύπτει ἤδη εἰς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας ἀνάγκας τῆς ζωῆς, καὶ ἔχει ἀνάγκην παράγοντος, ὁ ὁποῖος νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτὸν τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐντολή, ἡ ἐργασία. Ἐκ τῆς ἐργασίας θὰ ἔχῃ τοῦ λοιποῦ τὴν τροφὴν αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐπολλαπλασιάσθη, καὶ ὁ νόμος τῆς ἐργασίας ἐπεξετάθη καὶ ἐπεκτείνεται εἰς πάσας τὰς γενεάς, εἰς πάσας τὰς τάξεις καὶ τὰς ἡλικίας τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀνθρώπος, οἰκογένεια, κοινωνία, ἔθνος, μὴ ἐργαζόμενοι, καὶ μὴ ἀπασχολούμενοι εἰς ἐξέυρεσιν καὶ βελτίωσιν τῶν ὄρων τῆς ἐργασίας φθίνουσι, καταστρέφονται, ἐξαφανίζονται. Καὶ ἐργάζεται ὁ ἐπιστήμων, καὶ ἐργάζεται ὁ βιομήχανος, καὶ ἐργάζεται ὁ τεχνίτης, καὶ ἐργάζεται ὁ ὑπάλληλος, ὁ πολιτευτής, ὁ στρατιώτης, καὶ ἐργάζονται πάντες, καὶ διὰ τοῦ ἰδρωτός τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ποτίζουσι τὸν ἀνθρωπισμὸν, τὸν ὁποῖον πᾶσα ἀνθρωπίνη ὑπαρξὶς ἐπιδιώκει ν' ἀποκτήσῃ. Καὶ ἦλθεν

ὁ Χριστιανισμός. Αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις ἤρχετο ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἵνα λάβῃ σάρκα ἀνθρωπίνην, καὶ δείξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀσφαλὴ ὁδὸν τῆς ζωῆς, εὐρίσκει κατὰ προτίμησιν ἄνθρωπον ἐν τῇ οἰκίᾳ γέροντος τέκνονος. Εἶναι σαφὲς ἡ προτίμησις προστάτου ἀνδρὸς τεχνίτου ἀποζῶντος ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ. Ἀρchetαι τοῦ διδασκτικοῦ καὶ ἀπολυτρωτικοῦ αὐτοῦ ἔργου, καὶ προσλαμβάνει βοηθούς, καὶ συνεργάτας εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀνθρώπους ἐργατικούς μηδεμίαν σχεδὸν ἔχοντας πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν μαλθακότητα. Καὶ ἐν τούτῳ ἡ προτίμησις εἶναι προφανής. Ἐν τῷ κόσμῳ ἡ ἐργατικὴ τάξις δὲν θεωρεῖται ἀξία τιμῆς ὑπὸ τῶν ζώντων ἐν ἀφρονίᾳ τῶν πόρων τῆς ζωῆς. Ἐν τῷ Χριστῷ τὸ ἐργαστήριον τοῦ τέκνονος θεωρεῖται ἀξίον τῆς ὑψίστης τιμῆς νὰ παιδαγωγῇ καὶ διατρέψῃ ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἐκεῖνον, ὅστις ἤλθε διὰ νὰ δεσποσῇ εἰσάπντα, καὶ κυριαρχῇ ἀρχόντων καὶ λαῶν, καὶ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῶν αὐθαιρέτων τυράννων, καὶ ἐπὶ τῶν καταδυναστευομένων λαῶν. Ἐν τῷ Χριστῷ ὄργανα τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ θεωροῦνται μόνα ἱκανά, πρόσωπα τῶν ὁποίων οἱ μὲν σωματικοὶ χαρακτῆρες ἔχουσιν ἐκτραχυθῇ ὑπὸ τῆς ἐργασίας, καὶ δὲ ἐργασίας ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ διαπάλη πρὸς στοιχεῖα ἄγρια, ὡς ἡ πολυκύναντος θάλασσης πολλὴν ἀναπτύσσει τὴν σωματικὴν δύναμιν, ἡ δὲ ψυχὴ ἔχει παραμείνῃ ἀγνή, εἰλικρινής, ἄκακος. Καὶ οὕτω ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἡ ἐργασία ἀνυψοῦται τιμωμένη καὶ μὴ περιφρονημένη. Καὶ βλέπομεν τὸν Σωτῆρα ἐπιτάσσοντα εἰς τὸν Πέτρον ἵνα πορισθῇ τὰ ἀπαιτούμενα εἰς πληρωμὴν τῶν φόρων χρήματα ἐκ τῆς ἀλιευτικῆς αὐτοῦ ἐργασίας. Καὶ βλέπομεν τὸν Παῦλον, τὸν μέγαν ἐκεῖνον κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ δοχεῖον ἐκεῖνο τὸ μέγα τῶν δωρεῶν τῶν πνευματικῶν τοῦ Σωτῆρος, τὸν σκορπίζοντα ἀφρόνως καὶ τὸν λόγον τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν θαυμάτων τὰς δωρεάς εἰς τοὺς πιστεύοντας, καὶ βλέπομεν λέγων τὸν Παῦλον νὰ μὴ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἄλλοθεν ποθεν, παρὰ μόνον ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ, τῆς σκηνοποιίας. Καὶ οὕτως ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἀμαρτήσαντα πρῶτον ἄνθρωπον, ἡ ὁποία ἐδίδετο εἰς αὐτὸν ὡς συμπλήρωμα τῆς κατάρτας, φαίνεται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ ἀναπτυσσομένη ὡς καθήκον. Καὶ τὴν ἐργασίαν ὁ Χριστιανὸς διεξάγει λοιπὸν ὡς διεξάγει πάντα τὰ λοιπὰ καθήκοντα αὐτοῦ. «Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μὴδὲ ἐσθιέτω». Ἰδοὺ τὸ καθήκον τῆς ἐργασίας διατυπούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὡς καθήκον τῆς Χριστιανικῆς ἀδελφότητος. Καὶ εἶναι ἀληθὺς ἡ ἐργασία ὅχι μόνον τῶν μέσων τῆς εὐχρίας προξένος, ἀλλὰ καὶ τῆς πνευματικῆς εὐεξίας πηγὴ. Ὁ ἐργαζόμενος εὐσυνειδήτως οἷαν δὴποτε ἐργασίαν συγκεντρῶι τὸν νοῦν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην. Δὲν ἀρκεῖται ποτε εἰς ὅσα περὶ αὐτῆς γινώσκει, ἀλλὰ προσπαθεῖ ν' ἀναπτύξῃ ταύτην, ὡς γονεὺς φιλόστοργος μοχθεῖ καὶ προσπαθεῖ ν' ἀναπτύξῃ τὸ ἴδιον τέκνον. Ἡ τοιαύτη προσπάθεια ἐξαναγκάζει τὸν ἐργάτην εἰς μελέτην, καὶ ἐξέτασιν πάντων τῶν συναφῶν εἰς τὴν τέχνην αὐτοῦ ζητημάτων, ἀποσπᾷ αὐτὸν ἀπὸ ἄλλης προσηλώσεως, προσαρμύζει εἰς αὐτὸν πάντα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὅποια καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν ἐργάτην τελειοποιοῦσι καὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ προάγουσιν εἰς πρόδον καὶ ἀνάπτυξιν τελείαν. Ἡ ἐργασία ἐν τῷ Χριστιανισμῷ συνδέεται ἀναποσπαστως πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην. Ὁ Χριστιανὸς ἐργάτης, ὁ ἔχων ζωηράν ἐν ἑαυτῷ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως οὐδέποτε ἀπατᾷ τὸν πλάστην αὐτοῦ, οὐδέποτε ἀδικεῖ αὐτὸν, πάντοτε ἐργάζεται ὠθούμενος ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Παρέχει τελείαν καὶ εὐσυνειδήτην ἐργασίαν, καὶ λαμβάνει ἱκανοποιητικὴν καὶ δικαιοτάτην ἀμοιβήν παρ' ἐκείνου ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐργάζεται. Οὕτω φερόμενος ὁ Χριστιανὸς ἐργάτης ἔχει βοηθόν

καὶ ἐπικουροῦν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἄνω-
θεν καὶ εὐλογεῖ τὸ ἔργον τοῦ πιστοῦ τούτου δούλου αὐτοῦ,
καὶ ἐνισχύει αὐτὸν εἰς τὰς πικρίας καὶ σκληρὰς δοκιμασίας,
τὰς ὁποίας ἡ πέριξ αὐτοῦ βασιλεύουσα κακία διαχέει εἰς
τὸν κύκλον τῆς ἐργασίας τοῦ Χριστιανοῦ ἐργάτου. Ὁ Χρι-
στιανὸς ὀφείλει νὰ μὴ λησμονῇ ποτέ ὅτι καθῆκον ἔχει νὰ
παρέχῃ ἐνυπνοειδῆτον ἐργασίαν διὰ νὰ ἔχῃ πάντοτε βοηθὸν
αὐτοῦ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

29 Μαΐου 1453.

Σημαίνει ὁ Θεός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ ἔκφυράνια, σημαίνει κ' ἡ ἁγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι, με τετρακόσια σήμαντρα κ' ἔξηνα δυὸ καμπάνια, κάθε καμπάνα καὶ παπᾶς, κάθε παπᾶς καὶ διάκος, νὰ μποῦνε στὸ χερουδικὸ καὶ νάβγῃ ο βασιλέας.
Περιστέρᾳ κατέβηκεν ἀπὸ τὰ μερουράνια.
«Πάψετε τὸ Χερουδικὸ, κι' ἄς χαμηλώσουν τ' ἅγια.
Παπᾶδες πάρτε τὰ γιερά, καὶ σείς κερὰ οὐσθῆτε, γιὰτ' εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νὰ τουρκέψῃ,
Μόν' στεῖλτε λόγο ᾗ τῇ Φραγκίᾳ, νάρτουνε τρία καράβια τόνα νὰ πάρῃ τὸ σταυρὸ καὶ τὰλλὸ τὸ Βαγγέλιο,
τὸ τρίτο τὸ καλλίτερο τὴν ἁγία Τράπεζά μας,
μὴ μᾶς τὴν πάρουν τὰ σκυλλιά καὶ μᾶς τὴν μαγαρίσουν».
Ἡ Δέσποινα ταραβήκε κ' ἐδάχρυσαν οἱ εἰκόνες.
— Σιώπασε, κυρὰ Δέσποινα, μὴ κλαίγῃς, μὴ δακρύζῃς πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιρούς, πάλι δικὰ σας εἶναι!

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ 15

Ἐτυχε πρὸ ἡμερῶν νὰ παρευρεθῶ εἰς μάθημά τι τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ὅτε ὁ καθηγητὴς ἐνόμισεν καλὸν νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ἐξεταζομένην μαθήτριά, τίνος ἕνεκα διδάσκεται τὸ μάθημα τοῦτο; ἡ δὲ ἀπάντησεν ὅτι σκοπὸς τοῦτου εἶναι, ἵνα οἱ Χριστιανοὶ εὕρισκωσιν εὐχαρίστησιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ οὕτω φοιτῶσιν εἰς αὐτήν. Ὡστε χάριν εὐχαρίστησας καὶ τέρψεως, παρετήρησεν ὁ διδάσκων, ψάλλοντες τὰ ἐκκλησιαστικά ἄσματα; ἀλλὰ τότε τί διαφέρει ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὰς συναυλίας καὶ τὰ θέατρα; Καὶ ἐκεῖ εὕρισκομεν εὐχαρίστησιν καὶ τέρψιν καὶ δι' αὐτὸ φοιτῶμεν εἰς αὐτά. Ἐπειδὴ δὲ τότε ἡ ἐξεταζομένη ἐστάθη καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ ἄλλην ἀπάντησιν, ὁ διδάσκαλος ἔθηκε τὸ ζήτημα γενικώτερον: Δύνασαι νὰ μοι εἰπῇς, ἠρώτησε, διατί μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀκούομεν τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ τὰς ἄλλας ἀκολουθίας; Ἡ δὲ τότε ἀναθηρραδύσα ἀπάντησε: Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πρῶτον μὲν ἵνα ἐκεῖ ἀκούσωμεν τὰ θεῖα παραγγέλματα, μάθωμεν καὶ ἐγκολπωθῶμεν τὰς μεγάλας Χριστιανικὰς ἀληθείας καὶ οὕτω προσπαθῶμεν νὰ μορφώσωμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν συμφῶνως πρὸς τὰ διδάγματα τοῦ Σωτῆρος. ἔπειτα ἵνα δεηθῶμεν πάντες ἀπὸ κοινοῦ ὡς ἀδελφοί, ὡς τέκνα ἐνὸς Πατρὸς, ὅπως εὐδοκῇ νὰ συγχωρήσῃ εἰς ἡμᾶς ὅσα ἡμαρτήσαμεν καὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀμαρτάνομεν εἰς Αὐτὸν καὶ εἰς τὸν πληθὸν ἡμῶν. Τότε ὁ διδάσκων ἐφάνη πρὸς στιγμὴν εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς σαφοῦς καὶ ὀρισμῆνης ἀπαντήσεως ταύτης, διὸ ἔσπευσε νὰ εἰπῇ πρὸς τὴν μαθήτριά, ὅτι ἀσπάζεται καθ' ὁλοκλήριον τὸν ὀρισμὸν τὸν ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς φοιτήσεως ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. ἀλλὰ, προσέθηκε, δὲν βλέπει ἐν τῷ ὀρισμῷ τούτῳ τίνα θέσιν δύνανται νὰ ἔχῃ ἡ μουσική. Καὶ ἡ ἀκρόασις, εἶπε, τῶν θείων λόγων καὶ ἡ κατανόησις αὐτῶν οὐδεμίαν σχέσιν φαίνεται νὰ ἔχῃ πρὸς τὴν μουσικὴν, ἵσως μάλιστα ἡμπορεῖ τις νὰ εἰπῇ ὅτι καὶ ἐμποδίζει αὐτήν· οὐδὲ ἡ αἰτησις συγγνώμης δι' ὅσα ἐσφάλημεν πρὸς τὸν πανάγαθον Πατέρα καὶ εἰς ἀλλήλους ἔχει ἀνάγκην τῆς μουσικῆς. Λοιπὸν, ἐπανέλαβεν, δὲν ἐνόη-

σαμεν καὶ δὲν ἐμάθομεν ἀκόμη κατ' ἀλήθειαν τίς ὁ σκοπὸς
τῆς μουσικῆς ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ.

Τότε ἀποτεινόμενος πρὸς ἄλλην μαθήτριάν λέγει : Εἶπα ὅτι ἡ κατανόησις τῶν θείων λόγων δὲν φαίνεται νὰ ἔχῃ σχέσιν πρὸς τὴν μουσικὴν. Ἀλλὰ εἶναι τοῦτο κατὰ πάντα ἀληθές; τί φρονεῖτε σεῖς περὶ τούτου; Ἡ δὲ ἀπήντησεν : Δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ὅλως ὀρθόν· διότι παρατηροῦμεν ὅτι τὸ νόημα τοῦ ᾄσματος, ὅταν τοῦτο ᾄδεται, εἰσέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν πολὺ ἰσχυρότερον καὶ ζωηρότερον ἢ ὅταν ἀπλῶς ἀναγινώσκειται· μυρία καλλοναὶ αὐτοῦ, μυρία ἀπο-
 χρώσεις τῶν ἐννοιῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα καθίστανται εἰς ἡμᾶς αἰσθητὰ τότε μόνον ὅταν ταῦτα ᾄδονται, οὐχὶ δὲ ὅταν μόνον ἀναγινώσκονται ἢ ἀπὸ στήθους λέγονται. Διὰ ταῦτα βλέπομεν ὅτι ὁ Δαυὶδ ψάλλει τοὺς ὕμνους αὐτοῦ καὶ παρ' Ὀμήρῳ οἱ Ἕλληνες ἀπανημέριοι **μολπῇ** θεοὺν ἱλάσκον-
 ται». Κάλιστα, παρετήρησεν ὁ καθηγητής, εἶπτε ταῦτα : ἐπεθύμουν δὲ μόνον νὰ μάθω ἂν καὶ ἄλλα ἡμῶν συναισθή-
 ματα γίνωνται σφάστερα, προσπίπτουν εἰς ἡμᾶς μᾶλλον αἰσθητὰ καὶ ζωηρότερα, ὅταν ὁπωσδήποτε ᾄδονται, ἢ ὅταν ἀπλῶς λέγονται ἢ ἀναγινώσκονται. Τότε ἐγερθεῖσα μικρά τις μαθήτρια ἐξέφρασε τὴν περὶ τούτου γνώμην αὐτῆς εἰ-
 ποῦσα ὅτι τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ λεγόμενα **μοιρολόγια**, τὰ ὅποια διὰ τοῦ ἰδιόζοντος εἰς αὐτὰ θρηνητικοῦ τόνου ψαλ-
 λόμενα κάμνουν μεγάλην αἰσθησιν, ἐνῶ ἀπλῶς λεγόμενα δὲν παράγουν τοιαύτας συζημήσεις. Ἄλλη δέ τις προσέθηκεν ὅτι παρόμοιον τι παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ συναισθηματα τῆς χαρᾶς· καὶ ταῦτα δηλαδὴ ἐκφερόμενα καὶ παριστώμενα δι' ὧδης εἶναι πολὺ ζωηρότερα ἢ ἂν ἐκφέρονται διὰ πεζοῦ λόγου.

[illegible]

σαν εἰς ἡμᾶς, καὶ νὰ φευγῶμεν τὸ κακόν.
 « Ἀλλὰ, κύριε καθηγητά, παρετήρησεν ἡ μαθήτρια, σήμερον δὲν γίνεται οὕτως· σήμερον μόνον οἱ ψάλται ψάλλουν καὶ κανεῖς σχεδὸν δὲν προσέχει εἰς τὸ νόημα τῶν ψαλλομένων· ὥστε κατ' ἀλήθειαν μόνον τὴν μουσικὴν ἀκούομεν, ἄλλ' οὔτε ἡ διάνοια ἡμῶν ἀναβαίνει εἰς τὸν Οὐρανόν οὔτε διὰ τῆς μουσικῆς ταύτης γινόμεθα καλύτεροι. » Ἔχτετε πολὺ δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ καθηγητής· ἀτυχῶς ταῦτα οὕτως ἔχουν σήμερον· ἀλλὰ ταῦτα πάντα καὶ ἄλλα ἀκόμη κακὰ τῆς κοινωνίας ἡμῶν εἶναι ἀποτελέσματα τῆς δουλείας, τῆς ἀμαθείας καὶ ἀμουσίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Τοῦ λοιποῦ τὰ πράγματα

πρέπει νὰ ἀλλάξουν· διὰ τοῦτο διδάσκεσθε σεὶς σήμερον καὶ διὰ τοῦτο γίνονται εἰς σὰς αἰσθηταὶ αἱ ἐλλείψεις καὶ κακίαι τῶν παρόντων πραγμάτων καὶ ὑπαδεικνύεται ἡ ἀγαθὴ ὁδός, εἰς τὴν ὅποιαν καὶ ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα νὰ εἰσέλθετε καὶ προχωρήσετε, ὥστε νὰ ἔλθετε ἐκεῖ, ὅπου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία πρέπει νὰ μέραν τινα νὰ ὀδηγήσωσι τὸ ἀνθρώπινον γένος.

BYZANTION

IB'

Καὶ ἄλλοτε εἶπομεν· ἀγέννησις καὶ φθορά· ἰδοὺ ἡ εἰκὼν
τῆς ἐγκοσμίου ὕλης. Νόμος αἰώνιος, θεῖον κέλευσμα διὰ
πάντα τὰ ὑπὸ τὸ οὐράνιον σπερέωμαι». Νόμος αἰώνιος, ἀλλ'
ἐνέχει πολλάκις καὶ ἐν τῇ γενέσει καὶ ἐν τῇ φθορᾷ τὴν
ὑπερβολήν, ἥτις καταπλήσσει. Οἱ Ἕλληνες τοῦ Ε' πρὸ Χρι-
στοῦ αἰῶνος, ὁ Φειδιᾶς πλάττων χρυσελεφάντινα καὶ χαλκᾶ
καὶ μαρμαρίνα ἀγάλματα καὶ τὸ διαζῶμα καὶ τὰ ἐναέ-
τια ἀγάλματα τοῦ Παρθενῶνος, ὁ Ἀριστοτέλης ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ἰδοὺ γενέσεως εἰκόνες θάμβους γενέτειραι. Ἀλλὰ
καὶ ἡ φθορὰ καταπλήσσει ὡσαύτως. Ἀληθῶς ὅπου τοῦ Ἀτ-
τίλα ἐπάτει ὁ ἵππος ἡμερον χόρτον δὲν ἐφύετο, ἀπὸ τοῦ
Αἵμου δὲ μέχρι Σπάρτης ὁ Ἀλάριχος, τὴν Ἑλληνίδα γῆν
κατατρέχων, εἰς συντρέμματα καὶ ναοὺς καὶ ἀγάλματα μετέ-
βαλεν τῆς ἀναίτης τέχνης τῆς θεοειδοῦς.

ἔργα, πρὸς τὸ ζωογόνον θάλλπος τοῦ ἡλίου, πρὸς τοὺς ὁμ-
βρους τοὺς εὐμενεῖς, πρὸς τὸ φέγγος τῆς ἡμέρας, ἅμα μὲν
ἀδαμάντινον, ἅμα δὲ πραῦ, πρὸς τοὺς παγκάλους λειμῶ-
νας, πρὸς τὸν πόντον τὸν μεγαλειότατον μὲ τὸ μαρμαῖρον
αὐτοῦ κύμα. Τῆς θείας δὲ μάλιστα ὀργῆς τὰ ἔργα, ἐπιδρο-
μαὶ θανάτου, σεισμοί, ἐκρήξεις ἡφαιστείων, κατακλυσμοί,
καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τὰς ἐκ θείας οὐσίας πλασθεσίας τρόμον
ἀλγεινὸν προσενεῖ, μετὰ τῶν πολλῶν δὲ καὶ ὁ ἄριστος συν-
απόλλυται, ὁ Περικλῆς ἐν τῇ λοιμῇ τῶν Ἀθηναίων, ὁ Πλί-
νιος ἐκ τῆς ἐκκρήξεως τοῦ Βεζουβίου. Ἄλλ' ὅμως ψυχὴ πε-
πλασμένη ἐξ ἀδάμαντος καὶ ἐκ τῶν μεγίστων σφίζει ἐαυ-
τὴν κινδύνων, ὅπως ὁ Σωκράτης διὰ μέσου τῶν Βοιωτῶν
ἐκ τῆς πανωλεθρίας τοῦ Δηλίου, ὅπως ὁ Δευκαλίων ἐκ τοῦ
κατακλυσμοῦ.

Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἡ ἐθνικὴ ἀπεδείχθη ἐν τῷ μακροτάτῳ αὐ-
τῆς βίῳ διὰ τῆς ἀκτινῆς φέγγους ἀφθόγου εἶχε πλασθῇ ὑπὸ
τοῦ δημιουργοῦ καὶ ὅτε ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καθ' ἡμῶν οἱ Λα-
δοὶ ἐπήρχοντο, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀχαιμενίδαι καὶ οἱ Σασσα-
νίδαι, οἱ Ἀραβες, οἱ Σελδσοῦκοι καὶ ὅτε κατὰ πάσης τῆς γῆς
ἡμῶν οἱ Ῥωμαῖοι ἐπῆλθον βαρεῖς καὶ οἱ Τοῦρκοι οἱ Ὀσμα-
νίδαι. Οἱ κατακλυσμοὶ οὗτοι δὲν μᾶς ἔσυραν εἰς τὸν πόντον
τοῦ ἀφανισμοῦ, ὅπως δὲν μᾶς ἐπνίξεν ὁ καταποντισμὸς τῆς
λατινοκρατίας. Αἰτία ἦτο ὅτι ἐφροντίζομεν ν' ἀποθνήσκω-
μεν καλῶς, ὁ τοιοῦτος δὲ θάνατος προσωρινὸς εἶναι, λή-
θαργος μᾶλλον. Καὶ ἀπεθάνομεν καλῶς, ὅπως ἀρμόζει εἰς
εὐγενεῖς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἀμυνόμενοι ἐν Ἐρυθροπείτρᾳ
τοῦ Ἰσμοῦ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1453. Τοῦτο,
διότι ἡ θεὶα χάρις εὐμενὴς εἶχεν ἀποστείλῃ ἐπερχομένου
τοῦ κατακλυσμοῦ Δευκαλίωνα, τότε μὲν ἐπὶ Ῥωμαίων τὸν
Δάϊον, κατὰ τὴν πτώσιν δὲ τῆς Πολεῶς μας τὸν Κωνσταν-
τίνον.

Καὶ ὅτε δὲ θοὰς κυλίσουσα ὕδατα παντοίου μίσους ἐπῆλθε
καθ' ἡμῶν ἡ τετάρτη σταυροφορία, εἶχε τὸ γένος ἡμῶν τὸν
Δευκαλίωνα αὐτοῦ τὸν ἐκ θείας οὐσίας πεπλασμένην ἔχοντα
τὴν ψυχὴν, ὅστις τελευταῖος ἐκ τῆς Πόλεως ἀναχωρῶν
συναπεκρίμειν εἰς τὴν ναῦν τῆς σωτηρίας τοὺς ἐφελστούς
τοῦ γένους θεούς, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπερφηανίαν.

Θεόδωρος Λάσκαρις.

Ψυχὴ τις ἐκ τῶν τελειοτάτων, ὁποίας εἶχεν ἀνάγκη τότε τοῦ ἔθνους ἢ συμφορὰ. Σώφρων τὸν βίον, παρὰδειγμὰ παρεῖχεν ἑαυτὸν ὁ γαμβρὸς τοῦ αἰσχροῦ Ἀλεξίου τοῦ Γ' εἰς τοὺς πολλούς, πλῆθος δὲ ἀγόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ σφύζεται καὶ μεγαλουργεῖ. Συνετὸς δὲ ἅμα τὰς ματαίας εἰς ὀλεθρον πολλὰκις ἀγούσας διχονοίας κατέλυε καὶ οὐδέποτε μὲν πρὸς τῆς παπικῆς ἐκκλησίας τὰς ἀξιώσεις ἐκλινεν, ἀλλ' ὅμως κατὰ τῶν ἐρίδων ἐτάχθη τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῆς περὶ ταύτης λογοκοπίας.

Ἦρχε δέ, καθ' ὅσον ἠδύναντο κραταιῶς· διότι βασιλεὺς εἰς τὰς γνώμας τὰς θρασείας τῶν φαύλων καὶ εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν τὰς ὀλεθρίας ὑποχωρῶν εἰς κατάραν τοῦ λαοῦ τοῦ οὐχὶ εἰς εὐλογίαν ἐγένετο. Ἀρχικῶς λοιπὸν ὁ Λάσκαρις κατέβαλε τοὺς ἀνὰ τὸ κράτος αὐτοῦ τιμαριούχους· διότι καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθόν, ὁ φεουδαλισμός, εἰσῆχθη ὑπὸ τῶν σταυροφόρων εἰς τὰς ἡμετέρας συνθηθείας. Καὶ εἶχον ἤδη ἀκμαζούσης τῆς αὐτοκρατορίας ἡμῶν, κατασταθῇ τοιοῦτοι ἐν Πελοποννήσῳ ὁ διαβόητος Λέων ὁ Σγουρὸς καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὁ Θεόδωρος Μαγκαφᾶς καὶ ὁ Μιχαὴλ Μυροζώμης. Διὰ τὸν πρῶτον τοῦτο ἀρκεῖ νὰ γνωρίσωμεν, ὅτι ἐκαλεῖτο μωροθόδωρος, διὰ τὸν δεύτερον ὅτι ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς τὸ χαρέμιον τοῦ σουλτάνου Καϊχροῦ. Καὶ τοῦτο μὲν μηδαμῶς ἡμᾶς ἐκπλήξῃ διὰ τινος τῶν ἀνδρῶν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀφ' οὗ Ἑρρίκος, ὁ δεύτερος ἐν Κωνσταντινουπόλει, Φράγκος βασιλεὺς, ἔλαβε σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ Βουλγάρου Γιαννίτη τοῦ φονεύσαντος σκληρῶς τὸν ἀδελφόν του καὶ μεταχειριζομένου τὸ κρανίον του ὡς ποτήριον, Βαλδουίνος δὲ ὁ Β' ζητεῖ παρὰ τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Θ' τῆς Γαλλίας τὴν ἀδειαν νὰ δώσῃ μίαν τῶν ἀνεψιῶν του εἰς τὸν σουλτάνον τοῦ Ἰκονίου. Τούτους λοιπὸν τοὺς τιμαριούχους ἰσχυρῶς ἐπληξεν καὶ εἰς ὑποταγὴν ἠνάγκασεν ὁ Λάσκαρις, διότι εἶχεν ἄλλο ἔργον γιγάντιον, νὰ συναγάγῃ τὰς ἐθνικὰς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ δυνάμεις καὶ νὰ συμπήξῃ κράτος ἰσχυρόν κατὰ τῶν παντοίων περὶ ἑαυτὸν ζένων καὶ ἡμετέρων πολεμίων.

Καὶ ἦσαν οἱ πολέμιοι οὗτοι πολλοὶ καὶ κραταιοί· οἱ Ἀρμένιοι πρῶτον κραταιοὶ οὐχὶ βέβαια εἰς δυνάμεις πολεμικὰς καὶ εἰς ὀργάνωσιν πολιτείας, ἀλλ' εἰς μίσος. Πιθκνῶς, ἐπειδὴ ὡς ἀδελφοὺς αὐτοὺς πάντοτε ἠγαπήσαμεν, ἀξιώματα στρατηγῶν ἐδώκαμεν καὶ τὸν Τιμισκῆν ἐξ αὐτῶν ἐτάξαμεν βασιλέα καὶ προμαχοῦντες ἐσώσαμεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ τοὺς καταπίωσιν οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Τούρκοι. Ἐκεῖ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Τούρκοι οἱ σελδουκίδαι ἐτάχθησαν καθ' ἡμῶν καὶ πρὸς ἐκείνους μὲν διὰ λόγων ἐλύθησαν αἱ ἔριδες, ὁ δὲ τῶν Τούρκων τοῦ Ἰκονίου σουλτάνος Γιαθεττὶν στρατεύμα ὠδήγησε καθ' ἡμῶν. Ἀλέξιος ὁ Γ', ὁ φυγάς ἐκ Βυζαντίου αὐτοκράτωρ, τὸ κάθαρμα, δι' ὑποσχέσεων ἐπειτε τὸν σελδουκίδην νὰ πολεμήτῃ ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ τοῦ Λασκάρως, γαμβροῦ τοῦ Ἀλεξίου. Ἀλλ' ὁ Γιαθεττὶν ἠτήθη κατὰ τὴν μάχην τῆς Ἀντιοχείας καὶ ἐσώθη διὰ τῆς φυγῆς.

Κατὰ τοιούτων δὲ πολεμίων ἠναγκάζετο νὰ κατατρίβῃ τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις, ἐν ᾧ εἶχεν ἀνάγκη περισυλλέγων καὶ τὸν τελευταῖον στρατιώτην καὶ τὸ προστυχώτατον ὑπέρπυρον νὰ σταθῇ κατὰ τῶν Φράγκων τοῦ Βυζαντίου, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐβάσιλευσεν ἀπροσμάχητων αὐτῶν ὁ ἀνδρεῖος Ἑρρίκος. Καὶ ἦσαν τοιοῦτοι διὰ τὴν τάξιν τῆς μάχης, κατὰ τὴν λοξὴν φάλαγγα τοῦ Ἐπαμεινώνδου ὡς ἐμβολὸν σχηματίζοντες τοὺς ἱππότες καὶ ἐμπύπτοντες εἰς τὴν ἡμετέραν παράταξιν. Ἐκ τούτου ἐνίκησεν ὁ Ἑρρίκος περὰ τὸ Ἄδρα μύττειον καὶ βραδύτερον παρὰ τὸν Λούπαρχον ποταμόν.

Ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ Λασκάρως τὸ δέξαι, τὸ τολμηρόν, τὸ ἀνυπότακτον, τὸ φιλοκίνδυνον ἐνεφυσήθη καὶ εἰς τοῦ ὅλου

ἔθνους τὰ στήθη· ἐκ τούτου ἡ φρουρὰ τῶν Λεντιανῶν, ἐν μὴ παρὰδοθῇ εἰς τοὺς Φράγκους, ἔφαγε τὰ δέρματα τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν ἐφεστρίδων αὐτῶν, ἡ καρτερίᾳ δὲ τοιούτων ἀνδρῶν ἀσημάντους ἐποίει τὰς ἐκ παρατάξεως εὐτυχίας τῶν Λατίνων, ἤθελε δὲ αὐτὸς ὁ Λάσκαρις κατορθώσῃ τῆς Πόλεως τὴν ἀνάκτησιν, ἀν' ὑπ' αὐτὸν ἦσαν συνηνωμένα αἱ δυνάμεις πᾶσαι αἱ ἐθνικαὶ καὶ μὴ ἐπολέμει μὲν πρὸ αὐτὸν ὁ Ἀλέξιος Κομνηνὸς ὁ ἑαυτὸν αὐτοκράτορα κατὰ στήσας ἐν Τραπεζοῦντι, οὐδὲ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Νικαίας παρὰ τὴν Νικομήδειαν ἦτταν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαυεῖδ καταπαύσας τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἀντίζῳλον δὲ ἴδρυε κράτος ἐν Ἡπείρῳ ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος Δούκας.

Δεδοποτάτον τῆς Ἡπείρου.

Ὁ Μιχαὴλ οὗτος, ποικίλος ἀνὴρ, ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἡμῶν ἀποστατήσας πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ τούτους ὑπηρετῶν, ἀδιέπρξε χεῖρονα τῶν ἀλλοφύλλων. Φυγὼν ἐξ ἐκείνων ἔρχεται πρὸς τοὺς Φράγκους συμμαχεῖ πρὸς αὐτοὺς καὶ πολεμεῖ ἅμα κατανοῶν τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν, καὶ παραδίδει κράτος ἰσχυρὸν ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Θεόδωρον Ἀγγέλον· ὅστις παρὰ τὸ Ἀλβᾶνον τῆς Ἀνω Ἡπείρου ἐκ παρατάξεως ἐνίκησε τὸν ὑπὸ τοῦ Πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ Γ' χρισθέντα αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πέτρον τὸν Κουρτεναῖον ἀγόντα πεντακοσίου ἱππότες καὶ πεντακισχιλίου καὶ πεντακοσίου καταφράκτους πεζοὺς, ἀφνίσας τὴν στρατιάν τὴν ὑπ' αὐτὸν καὶ αἰχμηλωτίσας τὸν λεγόμενον τοῦ πάπυ καρδινάλιον Κολοῦμναν.

Δύο Θεόδωροι τότε βαίνουνσι πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Πόλεως ὁ ἐξ Ἡπείρου «θεοδυνάμωτος βασιλεὺς» καὶ ἐκ Νικαίας ὁ Λάσκαρις «ὁ ἅγιος βασιλεὺς, ὁ μεγαλουργός, κορυφαῖος ἀρχιερεὺς». Ἀλλ' ὁ θάνατος κατέλαβεν αὐτοὺς τὸ δ' ἔργον κατέλιπεν εἰς διάδοχον ἀντάξιον αὐτοῦ, τὸν Ἰωάννην Δούκαν Βατάττην.

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μία γνώμη καθ' ἐδομάδα.

Μία λέξις σοβαρῶς προφερομένη δύναται νὰ σπείρῃ ἰδέαν θαυμασίως ριζοβολοῦσαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀκούοντος. Τίς οἶδε πόσον συνετέλεσεν ἡ Εὐλογία ἡ Παλαιολόγενα τὴν ἀνάκτησιν τῆς συληθείσης ἐν ἔτει 1204 Πρωτευούσης βαυκαλίζουσα τὸν νήπιον ἔτι ἀδελφὸν Μιχαὴλ διὰ τοῦ λαοῦ προῦ ὀνείρου, τοῦ τότε οὐχ ἦτιον, κατὰ τὸ φαινόμενον, διὰ τῆς φρίκτου ἢ σήμερον; Πόσαι ὑπάρξεις ἔλαβον τὴν ὅλην δύναμιν καὶ σημασίαν αὐτῶν ἐκ τινος ἐπεισοδίου ἀσημάντου ἢ ἀπλῶς ἐξ ἀκούσματος, ἀνεξαιλείπτως ἐγκεχαραγμένου ἐν τῇ ζωηρᾷ φαντασίᾳ τοῦ παιδός;

Ἐὰν κατ' ἔτος, εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, οἱ γονεῖς εἰς τοὺς μικροὺς παῖδας των, οἱ διδάσκαλοι εἰς τοὺς μεγαλυτέρους ἀνεγίνωσκον τὴν πρωΐαν τῆς 29 Μαΐου, τὴν διήγησιν τοῦ φοβεροῦ, τοῦ τραγικοῦ δράματος τοῦ 1453 ἐὰν ἔπειτα κλεισθέντος τοῦ βιβλίου, ἐν σιωπῇ καὶ κατανύξει ἠκούετο σημαίνουσα εἰς τὸν πολυτελὲς ἢ εὐτελὲς ὠρολόγιον τῆς οἰκίας ἢ τοῦ σχολείου δεινὴ ὀργὴ ὡρα καὶ ἔπειτα χωρὶς λέξιν νὰ προσθέσῃ ὁ διδάσκαλος ὠδήγει τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν Ἑκκλησίαν· δὲν μίξετε, οὐ πνοὴ ἱερᾶς ἀγανακτικῆς, οὐ πόθος φλογὸς θὰ ἀνῆται εἰς τινος τῶν νεαρῶν ἐκείνων καρδιῶν, ἢ νὰ διατηρῇται καὶ ἀκατάσχετον ἐπιρροὴν νὰ ἐξασκήσῃ ὅλην τὴν ζωὴν αὐτῶν· οὐ θὰ ἀνέβλυζον ἴσως, εἰς τὰς ἀπὸ στήθη, ἀραιὰ καὶ εὐχαι τόσον ἰσχυραί, ὥστε νὰ διασπῶν ποτε τὸν σίδηρον τῶν δεσμῶν, τὴν πέτραν τῶν τάφων;

(1901)

Λουῖζα Ριανκού